

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

30.05.2023

Atzinums Nr. 4-03/6/2023

Par Lokālplānojuma vēja parkam “Augstkalni” Drustu un Launkalnes pagastu teritorijā, Smiltenes novadā Vides pārskatu

Lokālplānojuma izstrādātāja:

Smiltenes novada pašvaldība, reģistrācijas Nr. 90009067337, adrese: Dārza iela 3, Smiltene, Smiltenes novads, LV-4729, e - pasts: dome@smiltenesnovads.lv (turpmāk – Izstrādātāja).

Vides pārskata sagatavotāja:

SIA “Grupa 93”, reģistrācijas Nr. 50103129191, adrese: Torņa iela 4, Rīga, LV-1050, e - pasts: info@g93.lv (turpmāk – Sagatavotāja).

Plānošanas dokuments:

Lokālplānojums vēja parkam “Augstkalni” Drustu un Launkalnes pagastu teritorijā, Smiltenes novadā¹.

Sagatavotāja 2023. gada 10. maijā Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – Birojs) ir iesniegusi plānošanas dokumenta “Lokālplānojums vēja parkam “Augstkalni” Drustu un Launkalnes pagastu teritorijā, Smiltenes novadā” (turpmāk – Lokālplānojums) stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – SIVN) vides pārskata projektu (turpmāk – Vides pārskats).

¹ Lokālplānojuma teritorijā iekļautas zemes vienības ar kadastra apzīmējumu 4248 001 0001; 4248 001 0002; 4248 001 0003; 4248 001 0005; 4248 001 0008; 4248 001 0009; 4248 001 0010; 4248 001 0012; 4248 001 0013; 4248 001 0014; 4248 001 0015; 4248 001 0022; 4248 001 0023; 4248 001 0025; 4248 001 0026; 4248 001 0027; 4248 001 0029; 4248 001 0030; 4248 001 0031; 4248 001 0033; 4248 001 0035; 4248 001 0036; 4248 001 0039; 4248 001 0047; 4248 001 0048; 4248 002 0001; 4248 002 0005; 4248 002 0011; 4248 002 0014; 4248 002 0015; 4248 002 0017; 4248 002 0026; 4248 002 0033; 4248 002 0036; 4248 002 0037; 4248 002 0047; 4248 002 0048; 4248 002 0049; 4248 002 0054; 4248 002 0096; 4248 002 0106; 4248 002 0111; 4248 003 0007; 4248 003 0014; 4248 003 0015; 4248 003 0016; 4248 003 0017; 4248 003 0022; 4248 003 0023; 4248 003 0032; 4248 003 0033; 4248 003 0034; 4248 003 0035; 4248 003 0037; 4248 003 0038; 4248 003 0058; 4248 003 0059; 4248 003 0061; 4248 003 0063; 4248 003 0081; 9470 012 0005; 9470 012 0012; 9470 012 0038; 9470 012 0039; 9470 012 0040; 9470 012 0042; 9470 012 0047; 9470 012 0074; 9470 012 0075; 9470 012 0089; 9470 012 0091; 9470 012 0092; 9470 013 0003; 9470 013 0013; 9470 013 0016; 9470 013 0018; 9470 013 0019; 9470 013 0021; 9470 013 0023; 9470 013 0024; 9470 013 0025; 9470 013 0046; 9470 013 0047; 9470 013 0063; 9470 013 0064; 9470 013 0070; 9470 013 0091; 9470 014 0005; 9470 014 0006; 9470 014 0009; 9470 014 0020; 9470 014 0025; 9470 014 0037; 9470 014 0041; 9470 014 0043; 9470 014 0053; 9470 014 0054; 9470 014 0055; 9470 014 0057; 9470 014 0060; 9470 014 0062; 9470 014 0066; 9470 0140067; 9470 014 0068; 9470 014 0070; 9470 014 0077; 9470 014 0078; 9470 014 0104; 9470 014 0123; 9470 014 0124; 9470 014 0133; 9470 014 0142; 9470 014 0147; 9470 014 0151; 9470 014 0177; 9470 014 0178; 9470 014 0181; 9470 014 0185; 9470 014 0188; 9470 014 0205.

Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Novērtējuma likums) 23.⁵ panta sestā daļa noteic, ka Birojs sniedz atzinumu par vides pārskatu, ņemot vērā vides pārskata atbilstību normatīvo aktu prasībām un izraudzītā risinājuma pamatojumu, kā arī nosaka termiņus, kādos izstrādātājs pēc plānošanas dokumenta apstiprināšanas iesniedz kompetentajai institūcijai ziņojumu par plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, arī vides pārskatā neparedzētu ietekmi. Turpat noteikts, ka gadījumā, ja izraudzītais risinājums nav pietiekami pamatots, Birojs atzinumā norāda iebildumus, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumenta apstiprināšanu.

Biroja atzinums par Vides pārskata projektu sagatavots atbilstoši Novērtējuma likuma 23.⁵ panta sestās daļas prasībām, vērtējot izraudzītā risinājuma pamatojumu un tā ietekmes uz cilvēku veselību un vidi būtiskumu, un tajā ietverti iebildumi, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumenta apstiprināšanu.

I. Vides pārskatā ietvertā informācija un izraudzītā risinājuma pamatojums:

Plānošanas dokumenta Vides pārskats atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” IV nodaļas “*Vides pārskatā iekļaujamā informācija*” (turpmāk – Noteikumi Nr.157) 8. punktā noteiktajam ietver šādu informāciju:

1. Plānošanas dokumenta galvenie mērķi, risinājumi un iespējamās alternatīvas

- 1.1. Vides pārskatā ietverta informācija par Lokālplānojumu un tā ietekmes novērtēšanas mērķiem, ar Lokālplānojuma īstenošanu saistītajiem risinājumiem, kā arī vides problēmām un ietekmes aspektiem, kas ar šādu risinājumu īstenošanu varētu būt saistīti.
- 1.2. Stratēģiskā novērtējuma procedūra Lokālplānojuma izstrādei piemērota, secinot, ka Lokālplānojuma teritorijas turpmākā attīstība saistīta ar mērķi veikt Smiltenes novada teritorijas plānojumā² un Raunas novada teritorijas plānojumā 2012. - 2024. gadam^{3;4} (turpmāk – Teritorijas plānojumi) noteikto funkcionālo zonējumu un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu (turpmāk – TIAN) grozījumus un radītu priekšnoteikumus vēja elektrostaciju (turpmāk – VES) būvniecībai ar kopējo jaudu līdz 102 MW, kas ir Novērtējuma likuma 1. pielikuma 26.¹ punkta darbība. Lokālplānojumā paredzētā darbība atbilst šā likuma 4. panta trešās daļas 1. punktā noteiktajiem gadījumiem, kad plānošanas dokumenta īstenošanai var būt būtiska ietekme uz vidi. Plānotajai VES būvniecībai ir piemērota un tiek veikta ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – IVN) procedūra⁵. SIA “*WPR2*” paredzētās darbības ietvaros kopumā plānots izbūvēt ~ 17 VES, kuru kopējā jauda varētu sasniegt 102 MW. Kopējais plānotais laiks parka izbūvei ir ~ 2,5 gadi.
- 1.3. Lokālplānojuma izstrādes mērķis ir noteikt jaunu indeksētu apakšzonu funkcionālajā zonā *Meža teritorija* (M), vai paredzēt citu, vēja parka būvniecībai atbilstošu teritorijas funkcionālo zonu, kurā tiktu pieļauta energoapgādes uzņēmumu apbūve, ietverot VES un vēja parka izvietojuma iespēju, kā arī veikt citas no tā izrietošas izmaiņas un detalizēt TIAN prasības.

² Pieejams: Valsts vienotā ģeotelpiskās informācijas portālā: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_17176.

³ Turpat.

⁴ Atbilstoši Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumam no 2021. gada 1. jūlija Smiltenes novada administratīvajā teritorijā ir iekļautas iepriekšējās teritoriālās vienības Smiltenes, Raunas un Apes novads.

⁵ Pieejams Biroja tīmekļvietnē: <https://www.vpvb.gov.lv/lv/ietekmes-uz-vidi-novertejumu-projekti/veja-elektrostaciju-parka-augstkalni-buvnieciba-smiltenes-novada-sia-wpr2>

- 1.4. Lokālplānojums pēc savas būtības aizstāj Teritorijas plānojumu attiecīgajai novada daļai un kā būtiskākās ar Lokālplānojuma īstenošanu paredzētās izmaiņas teritoriju izmantošanai un attīstībai ir konstatējamas šādas:
 - 1.4.1. Lokālplānojuma risinājumi paredz grozīt funkcionālo zonējumu Lokālplānojuma teritorijā, nosakot jaunu indeksētu funkcionālo apakšzonu *Mežu teritorija* (M1) un *Lauksaimniecības teritorija* (L2), kur cita starpā atļauta VES izvietošana un *Mežu teritorija* (M2) un *Lauksaimniecības teritorija* (L3), kur savukārt nav atļauta VES izvietošana. Teritorijā nemainīgi tiek saglabāts funkcionālais zonējums *Transporta infrastruktūras teritorija* (TR1), *Ūdeņu teritorija* (Ū) un *Publiskās apbūves teritorija* (P);
 - 1.4.2. Lokālplānojuma teritorijā IVN procesa ietvaros tiek vērtētas 26 potenciālās VES būvniecības vietas, no kurām būvniecība plānota ne vairāk kā 17 vietās. atkarībā no izvēlēta VES modeļa nominālās ražošanas jaudas, tostarp vērtētas arī savstarpēji izslēdzošas VES izbūves vietas;
 - 1.4.3. IVN ietvaros prognozēts, ka atmežojamā zeme zem pievadceļiem (jaunbūvējami vai paplašināmi/nostiprināmi uz VES būvniecības laiku) varētu būt 7,86 ha (atkarībā no VES un jaunbūvējamo ceļu novietojuma);
 - 1.4.4. Lokālplānojumā saskaņā ar IVN izpētes ietvaros identificētajām plānotajām VES iespējamām izvietojuma vietām izstrādāti transporta risinājumi, plānojot ceļu pievienojumu vietas valsts autoceļiem.
- 1.5. Saskaņā ar Novērtējuma likuma 1. panta 7. punktu un Noteikumu Nr. 157 8.7. punktu Vides pārskatā identificē, apraksta un izvērtē plānošanas dokumenta un iespējamo alternatīvu ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta izstrādes mērķus un teritoriju, kura varētu tikt ietekmēta. Dažādu risinājumu novērtēšanas mērķis ir izvēlēties un pamatot piemērotāko risinājumu. Izvērtējot Vides pārskatu, Birojs konstatē, ka Lokālplānojuma izstrādes procesā izskatītas 2 alternatīvas:
 - 1.5.1. 1. alternatīva VES izvietošana visās *Mežu teritorijās* un *Lauksaimniecības teritorijās*;
 - 1.5.2. 2. alternatīva VES izvietošana daļā no *Mežu teritorijām* un *Lauksaimniecības teritorijām*.
- 1.6. Vides pārskata Sagatavotāja norādījusi, ka tā kā Lokālplānojuma izstrādes laikā saņemti nekustamo īpašumu īpašnieku iesniegumi, kuros izteikti viedokļi, ka īpašnieki nevēlas, lai VES tiktu izvietotas viņu īpašumos, Lokālplānojumā ietverta 2. alternatīva, nosakot jaunu indeksētu funkcionālo apakšzonu *Mežu teritorija* (M1) un *Lauksaimniecības teritorija* (L2), kur atļauta VES izvietošana un *Mežu teritorija* (M2) un *Lauksaimniecības teritorija* (L3), kur savukārt nav atļauta VES izvietošana. Tāpat Vides pārskatā norādīts, ka no vides aizsardzības viedokļa IVN ietvaros izvērtētas paredzētās darbības vietas alternatīvas un tehnoloģiskās alternatīvas (izvērtētās alternatīvas aprakstītas un novērtētas IVN ziņojuma 7. nodaļā⁶). SIVN procesā citas alternatīvas vides aizsardzības kontekstā netiek izskatītas. Lokālplānojuma risinājumos iekļautas alternatīvas, kuru ieviešana izriet no IVN ziņojuma rekomendācijām.

⁶ Vēja elektrostaciju parka “*Augstkalni*” būvniecība Smiltenes novada Drustu un Launkalnes pagastos ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma sabiedriskās apspriešanas redakcija (turpmāk – IVN ziņojums), SIA “*Estonian, Latvian & Lithuanian Environment*”, 2023. Pieejams: tīmekļa vietnes www.environment.lv sadaļā “*Aktualitātes*”, [Sabiedriskās apspriešanas \(environment.lv\)](http://Sabiedriskas_apspriesanas_(environment.lv))

- 1.7. Vides pārskata Sagatavotāja ir izvērtējusi arī “0” alternatīvu, t.i. – situāciju, ja Lokālplānojums netiek izstrādāts, tiek saglabāts esošais plānotais (atļautais) zemes izmantošanas veids.
- 1.8. Saistībā ar plānotajiem attīstības virzieniem, mērķiem un alternatīvām **Birojs norāda un konstatē tālāk minēto:**
- 1.8.1. Veicot Lokālplānojuma SIVN, būtiski ņemt vērā, ka SIVN un IVN ir atšķirīgi mērķi un uzdevumi, kas viens otru neaizstāj. SIVN tiek veikts plānošanas dokumentam, kas paredz priekšnoteikumus Novērtējuma likuma 1. pielikuma darbības īstenošanai. Attiecīgi šīs procedūras tvērumā ietilpst vērtējums par to, vai attiecīgā teritorija ir/nav piemērota kādam izmantošanas veidam, vērtējums par to, vai ir/nav konfliktējošas intereses, izsvērums par esošajām un iespējamām vides problēmām un plānošanas, arī izvietojuma un ierobežojumu, risinājumiem (jo īpaši – alternatīvām), ar kādiem šādas problēmas iespējams novērst, mazināt vai pārvaldīt. SIVN tvērumā neietilpst kādas konkrētas paredzētās darbības IVN, priekšlikumu izstrāde šādas darbības ietekmes novēršanai vai samazināšanai (tam paredzēta IVN procedūra), jo Lokālplānojuma izstrāde un tā iespējama apstiprināšana nozīmē, ka teritorijā perspektīvā var tikt realizēta jebkura darbība, kāda vien atbilstu Lokālplānojuma nosacījumiem.
- 1.8.2. Lokālplānojuma Vides pārskatā ietverts vērtējums kontekstā ar plānošanas uzdevumiem un risinājumiem, kādus SIA “WPR2” paredzēs vēja parka izbūvē, ja tāds Lokālplānojuma teritorijā tiks īstenots. Lai arī šādu SIA “WPR2” ieceres risinājumu vērtēšana nav Lokālplānojuma un tā SIVN uzdevums, tomēr konkrētajā gadījumā Birojs šādu pieeju uzskata par atbilstošu, jo Lokālplānojums TIAN papildina ar jau daudz konkrētākām normām saistībā ar VES izbūvi, kas vērstas arī uz vides aizsardzību. Vienlaikus Birojs vērs uzmanību, ka SIVN tiek veikts plānošanas dokumentam, ņemot vērā ar tā izstrādi saistītās izmaiņas Teritorijas plānojumos, tādēļ tieši Lokālplānojuma (un nevis kādi citi) risinājumi ir SIVN, tā Vides pārskata un šī Biroja atzinuma priekšmets.
- 1.8.3. Ņemot vērā Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 240 “*Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 240) 2.25. punktā vēja parka legaldefinīciju⁷, VES un vēja parka izvietojumā ievērojami Noteikumu Nr. 240 163.2., 163.3., 163.4., 163.5. punktā noteiktie nosacījumi.

2. Esošā vides stāvokļa apraksts, īpaši teritorijās, kuras plānošanas dokumenta īstenošana var būtiski ietekmēt, un iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

- 2.1. Vides pārskatā ietverta informācija par Lokālplānojuma teritorijas esošo izmantošanu un vides aspektiem, kas saistīti ar esošajām dabas un kultūrvēsturiskām vērtībām, ainavu raksturojumu, gaisa kvalitāti un trokšņu līmeni u.c. informācija. Vides pārskatā ir izmantoti ietekmes uz vidi novērtējuma izpētes materiāli:
- 2.1.1. Lokālplānojuma teritorijas platība ir 2 906,35 ha. Tuvākās apdzīvotās vietas – ciems *Launkalne* atrodas ~ 2 km attālumā, ciems *Drusti* ~ 3 km attālumā un ciems *Mīlakšas* ~ 4 km attālumā.
- 2.1.2. Teritoriju skar vairāku valsts autoceļu posmi: valsts reģionālais autoceļš P29 *Rauna-Drusti-Jaunpiebalga* (turpmāk – autoceļš P29) 9-13 km un valsts vietējie autoceļi:

⁷Noteikumi Nr. 240 2.25. punkts “vēja parks ir vienotā sistēmā saslēgtu piecu vai vairāk vēja elektrostaciju grupa, kurā atsevišķas vēja elektrostacijas ir izvietotas ne tālāk kā 2 km attālumā cita no citas.”

V235 *Lembis-Drusti-Vecpiebalga* (turpmāk – autoceļš V235) 14-18 km, V251 *Branti-Pieniņi-Launkalne* (turpmāk – autoceļš V251) 9-12 km un V267 *Ķieģeļceplis-Lizdole* (turpmāk – autoceļš V267) 4-8 km.

- 2.1.3. Lokālpilnojumā teritorija atrodas Vidzemes augstienes Mežoles pauguraines vidusdaļā. Lokālpilnojumā teritorijai Mežoles paugurainē raksturīgs paugurains (morēnpauguru, dauguļu un kēmu) reljefs, ledāju malas veidojumu joslas un vaļņi. Zemes virsmas absolūtais augstums 172 - 246 m v.j.l. (LAS-2000,5 augstumu sistēmā). Informācija par potenciālajās VES būvniecības vietās sastopamajiem kvartāra nogulumiem sniegta Lokālpilnojumā paskaidrojuma rakstā (1.4.1. nodaļa) un IVN ziņojumā (4.10. nodaļa).
- 2.1.4. Lokālpilnojumā teritorijā atrodas atsevišķas viensētas vai to grupas. Dominē meži, ar atsevišķām lauksaimniecības zemju platībām (gan aramzemēm, gan pastāvīgajiem zālājiem) starp tiem. Augsnes samērā auglīgas, tāpēc sausieņu mežos dominē damakšņa un vēra augšanas apstākļu tips, slapjajos mežos – slapjie vēri, niedrāji un dumberāji. Mežos notikusi un turpinās diezgan intensīva mežsaimnieciskā darbība, lielākoties sastopamas jaunaudzēs, vidēja vecuma un briestaudzēs, pieaugušu un pāraugušu mežaudžu ir maz.
- 2.1.5. Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu informācijas sistēmas “Ozols” informāciju Lokālpilnojumā teritorijā neatrodas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas – Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijām (Natura 2000) un mikroliegumi.
- 2.1.6. Lokālpilnojumā teritorijā (zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 42480020049) atrodas trīs dabas pieminekļi – aizsargājami koki: funkcionālajā zonā *Mežu teritorija* (M2) atrodas divi parastie ozoli *Quercus robur*, bet funkcionālajā zonā *Mežu teritorija* (M1) atrodas parastā priede *Pinus sylvestris* – Launkalnes-Drustu priede (zemes vienībā ar kadastra Nr. 42480030034).
- 2.1.7. Vides pārskatā iekļauta IVN izpētes ietvaros apkopotā informācija par Lokālpilnojumā teritorijā reģistrētajām dabas vērtībām. Saskaņā ar Vides pārskatu un IVN ziņojumu Lokālpilnojumā teritorijā atrodas:
 - 2.1.7.1. Īpaši aizsargājami biotopi: *Veci vai dabiski boreāli meži* 9010*, *Staignāju meži* 9080*, *Purvaini meži* 91D0*, *Aluviāli meži (aluviāli krastmalu un palieņu meži)* 91E0*, *Pārejas purvi un slīkšņas* 7140*, *Eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju* 3150*, *Upju straujtecēs un dabiski upju posmi* 3260*, *Sausi zālāji kalķainās augsnēs* 6210*, *Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas* 6270*, *Minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi* 7160 un *Lakstaugiem bagāti egļu meži* 9050.
 - 2.1.7.2. Īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes: ķērpju sugu atradnes (Norvēģijas kladonija *Cladonia norvegica*), sūnu sugu atradnes (īssetas nekera *Neckera pennata*), sēņu sugu atradnes (egļu cietpiepe *Phellinus chrysoloma*), paparžaugu un ziedaugu atradnes (Eiropas dziedēnīte *Sanicula europaea*), putnu sugu atradnes (ziemeļu gulbis *Cygnus cygnus*, dzērve *Grus grus*, mazais mušķērājs *Ficedula parva*, mežzirbe *Tetrastes bonasia*, mazais ērglis *Clanga pomarina*, zivju ērglis *Pandion haliaetus*, rubenis *Lyrurus tetrax*, apodziņš *Glaucidium passerinum*, grieze *Crex crex*, ķīķis *Pernis apivorus*, brūnā čakste *Lanius collurio*, melnā dzilna *Dryocopus martius*, niedru lija *Circus aeruginosus*, baltmugurzenis *Dendrocopos leucotos*, trīspirkstu dzenis *Picoides tridactylus*).
 - 2.1.7.3. Ap Lokālpilnojumā teritoriju esošās mežu teritorijas ir norādītas kā Apodziņa *Glaucidium passerinum*, bikšainā apoga *Aegolius funereus*, meža pūces *Strix*

aluco, urālpūces *Strix uralensis*, ausainās pūces *Asio otus* prioritārās (nozīmīgas teritorijas), t.sk., teritorijas, kurās uzstādāmas mākslīgo ligzdu vietas, kā arī baltmugurdzeņa *Dendrocopos leucotos*, mazā dzeņa *Dryobates minor*, trīspirkstu dzeņa *Picoides tridactylus* un melnās dzilnas *Dryocopus martius* prioritārās (nozīmīgas teritorijas)⁸.

- 2.1.7.4. Teritorija atrodas arī abinieku atradnes: mazais tritons *Lissotriton vulgaris* un bezmugurkaulnieku atradnes: spilgtā purvuspāre *Leucorrhinia pectoralis*.
- 2.1.8. Plānoto VES un to pievedceļu izbūves vietās konstatēta viena īpaši aizsargājama augu suga – tūbainā bārkstlape *Trichocholea tomentella* un viena īpaši aizsargājama ierobežoti izmantojama augu suga – gada staipeknis *Lycopodium annotinum*.
- 2.1.9. Ornitoloģiskas izpētes ietvaros Lokālplānojuma teritorijā un tās tuvumā ir reģistrēti 77 īpaši aizsargājamo putnu sugu novērojumi no 17 sugām⁹. Nozīmīgas putnu koncentrācijas un nozīmīgas zemu novietotas putnu pārlidojuma trases izvērtējamā teritorijā apsekošanas laikā, kā arī interneta vietnē *Dabasdati.lv* un citos datu avotos nav konstatētas.
- 2.1.10. IVN ietvaros veiktajā sikspārņu populācijas izpētē konstatētas 6 īpaši aizsargājamas sikspārņu sugas: ziemeļu sikspārnis *Eptesicus nilssonii*, rūsganais vakarsikspārnis *Nyctalus noctula*, Natūza sikspārnis *Pipistrellus nathusii*, brūnais garausainis *Plecotus auritus*, divkrāsainais sikspārnis *Vespertilio murinus* un pigmejsikspārnis *Pipistrellus pygmaeus*. Kopējā vidējā sikspārņu aktivitāte visās izpētes teritorijas 8 stacijās kopā septiņās uzskaitēs plānotajā vēja parka teritorijā ir 0,76 pārlidojumi stundā. Salīdzinot ar citiem pētījumiem, kuri veikti 13 citos potenciālajos VES pēc identiskas metodikas, šajā pētījumā konstatētā sikspārņu kopējā aktivitāte novērtējama kā zema.
- 2.1.11. Lokālplānojuma teritorija atrodas Vidzemes augstienes ainavu rajona Rietumu (Kosas – Launkalnes) augstumu ainavapvidū. Saskaņā ar Vides pārskatu vizuāli vēja parks potenciāli būs saskatāms arī no Ziemeļrietumu (Spāres – Raunas) āru nolaidas, Vidienas (Alauksta – Gaiziņa) augstumu ezeraines un Gaujas – Tirzas mežāru nolaidas ainavapvidiem.
- 2.1.12. Lokālplānojuma teritorijas lielākā daļa atrodas Lizdoles vidējpauguraines mežāru ainavu telpā, ziemeļaustrumu daļa - Koldovas mežaines ainavu telpā, dienvidrietumos robežojas arī ar Juvera - Apada mežaines ainavu telpu, dienvidos – ar Drustu pauguraines mozaīkveida ainavu telpu.
- 2.1.13. Lokālplānojuma teritorijā atrodas vairāki valsts nozīmes arheoloģiskie pieminekļi: valsts nozīmes arheoloģiskā pieminekļa *Jauntēvenēnu senkapi* (valsts aizsardzības Nr. 422) teritorija un aizsardzības zona¹⁰, vietējās nozīmes arheoloģiskā pieminekļa *Kalnaslapjumu senkapi* (valsts aizsardzības Nr. 2374) teritorija un aizsardzības zona¹¹, valsts nozīmes arheoloģiskā pieminekļa *Pīkaņu Skanstis kalns* – pilskalns (valsts aizsardzības Nr. 2377) aizsardzības zona¹², vietējās nozīmes arheoloģiskā

⁸ Saskaņā ar “Apodziņa *Glaucidium passerinum*, bikšainā apoga *Aegolius funereus*, meža pūces *Strix aluco*, urālpūces *Strix uralensis*, ausainās pūces *Asio otus* un ūpja *Bubo bubo* aizsardzības plānā” un “Mazā dzeņa *Dryobates minor*, vidējā dzeņa *Leiopicus medius*, baltmugurdzeņa *Dendrocopos leucotos*, dižraibā dzeņa *Dendrocopos major*, trīspirkstu dzeņa *Picoides tridactylus*, melnās dzilnas *Dryocopus martius* un pelēkās dzilnas *Picus canus* aizsardzības plānā” esošo informāciju.

⁹ IVN ziņojuma 4.5.nodaļa, 4.5.1. tabula un 4.5.1. attēls.

¹⁰ Atrodas funkcionālā zonā *Mežu teritorija* (M2), *Lauksaimniecības teritorija* (L2), *Lauksaimniecības teritorija* (L3).

¹¹ Atrodas funkcionālā zonā *Mežu teritorija* (M1), *Mežu teritorija* (M2), *Lauksaimniecības teritorija* (L2), *Lauksaimniecības teritorija* (L3) un *Ūdeņu teritorija* (Ū).

¹² Atrodas funkcionālā zonā *Mežu teritorija* (M1) un *Lauksaimniecības teritorija* (L2),

pieminekļa *Oškalnu viduslaiku kapsēta* (valsts aizsardzības Nr. 429) aizsardzības zona¹³, valsts nozīmes arheoloģiskā pieminekļa *Kalnastādiņu senkapi I, II* (valsts aizsardzības Nr.427) aizsardzības zona¹⁴.

- 2.1.14. Esošajā situācijā par nozīmīgu vides trokšņa avotu Lokālplānojuma teritorijā un tās tuvumā ir uzskatāma autotransporta kustība uz valsts nozīmes autoceļiem: A2 *Rīga – Sigulda – Igaunijas robeža*, autoceļa P29, autoceļa V235, autoceļa V251 *Branti – Pieniņi – Launkalne*, autoceļa V267. Atbilstoši aprēķinu rezultātiem dzīvojamās apbūves teritorijās *Gauduļi*, *Kalna Doles*, *Lizdole* un *Meža Lizdole* esošais trokšņa līmenis, ko rada autotransporta kustība pa vietējās nozīmes autoceļiem, vērtējams kā augsts un sasniedz: *Gauduļi* – $L_{\text{diena}} - 63 \text{ dB(A)}$, $L_{\text{vakars}} - 60 \text{ dB(A)}$, $L_{\text{nakts}} - 57 \text{ dB(A)}$; *Lizdole* – $L_{\text{diena}} - 61 \text{ dB(A)}$, $L_{\text{vakars}} - 58 \text{ dB(A)}$, $L_{\text{nakts}} - 52 \text{ dB(A)}$; *Meža Lizdole* – $L_{\text{vakars}} - 51 \text{ dB(A)}$, $L_{\text{nakts}} - 46 \text{ dB(A)}$; *Kalna Doles* $L_{\text{nakts}} - 46 \text{ dB(A)}$.
- 2.1.15. Dzīvojamās apbūves teritorijas *Gauduļi*, *Lizdole* un *Meža Lizdole* atrodas autoceļu aizsargjoslā. Atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumu Nr.16 “*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 16) 2. pielikumam, vides trokšņa robežlielumi šajās teritorijās ir uzskatāmi par mērķlielumiem. Aprēķinātais trokšņa līmenis šajās dzīvojamajās apbūves teritorijās ir augstāks par mērķlielumu vērtībām ($L_{\text{diena}} 55 \text{ dB(A)}$, $L_{\text{vakars}} 50 \text{ dB(A)}$, $L_{\text{nakts}} 45 \text{ dB(A)}$). Savukārt dzīvojamās apbūves teritorijā *Kalna Doles*, kas atrodas ārpus autoceļu aizsargjoslas, esošā fona trokšņa līmenis nakts periodā pārsniedz Noteikumu Nr.16 noteikto robežlielumu attiecīgajam periodam (45 dB(A)).
- 2.1.16. Esošās gaisa kvalitātes novērtējums ir veikts IVN izstrādes ietvaros un konstatēts, ka gaisa piesārņojuma daļiņu PM_{10} , daļiņu $\text{PM}_{2,5}$ un slāpekļa dioksīda NO_2 koncentrācijas Lokālplānojuma teritorijā ir zema un nepārsniedz Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumos Nr. 1290 “*Noteikumi par gaisa kvalitāti*” noteiktās robežvērtības.
- 2.1.17. Inženierģeoloģiskie apstākļi teritorija ir labvēlīga būvniecībai, jo teritorijā un tās apkārtnē nav mūsdienu ģeoloģisko procesu pazīmes.
- 2.1.18. Saskaņā ar VSIA “*Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistra informāciju Lokālplānojuma teritorijā vai tās tiešā tuvumā neatrodas piesārņotas vai potenciāli piesārņotas vietas.
- 2.1.19. Lokālplānojuma teritorijā pašlaik neatrodas objekti, kas rada mirgošanos vai nozīmīgu vibrāciju izraisīti objekti.
- 2.2. Novērtējis sniegto informāciju, Birojs secina, ka Vides pārskatā ir iekļauta plaša informācija par Lokālplānojuma teritoriju, kas raksturo galvenos vides aspektus un dabas vērtības. Informācija sniegta kontekstā ar Lokālplānojumā paredzētajām teritorijas izmantošanas izmaiņām un plānotajiem risinājumiem, pieņemot, ka tajā tiks attīstīta vēja parka izbūve. Vides pārskata Sagatavotājas vērtējumā Lokālplānojuma teritorijā plānotā darbība var būt saistīta ar tādiem vides kvalitātes rādītājiem kā dabas vērtību, ainavu un kultūrvēsturiskās vides aizsardzība, troksnis un mirgošanās, kas, iespējams, varētu ietekmēt blakus pieguļošās teritorijas, tajā skaitā dzīvojamās apbūves teritorijas, kā arī gaisa, virszemes un pazemes ūdens kvalitātes, klimata un vides risku jautājumiem, līdz ar to, pamatojoties uz IVN rezultātiem, sniegti risinājumi ietekmju mazināšanai un novēršanai. Birojs vērs Smiltenes novada pašvaldības uzmanību, ka šis atzinums tiek izdots par Lokālplānojuma Vides pārskatu, kurā vērtētas ar Lokālplānojumu paredzētās

¹³ Pieminekļa *Oškalnu viduslaiku kapsēta* aizsardzības zona saskaras ar Lokālplānojuma teritoriju.

¹⁴ Atrodas funkcionālā zonā *Mežu teritorija* (M2) un *Lauksaimniecības teritorija* (L3).

izmaiņas Teritorijas plānojuma funkcionālajā zonējumā un TIAN. Jebkuras perspektīvās paredzētās darbības, kas varētu tikt īstenotas Lokālplānojuma teritorijā, ietekmju novērtējums un risinājumi tās novēršanai, samazināšanai vai pārvaldībai, vērtējami citu procedūru ietvaros. Birojs tāpat norāda, - lai arī Lokālplānojuma izstrāde ierosināta un faktiski tiek veikta konkrēta uzņēmuma darbības nodrošināšanai, - teritorijas plānošanas un tās ietekmes vērtēšanas izpratnē jāpieņem, ka Lokālplānojuma teritorijā, ja tas tiks apstiprināts, var tikt realizēta jebkura darbība, kuru pieļauj Lokālplānojumā iestrādātie risinājumi.

3. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas, tā īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējums un izvēlēta risinājuma pamatojums

- 3.1. Vides pārskata nodaļa, kurā definējamas ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas, ietver skaidrojumu, ka Lokālplānojumā no jauna tiek plānota tikai tāda teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana, kura ir nepieciešama vēja parka attīstības nodrošināšanai, tās būtiskā ietekme uz vidi tiek vērtēta IVN procesā un tādēļ arī kā SIVN nosakāmie vides aspekti ir izdalāmi IVN ietvaros vērtētie aspekti. Tie ir: 1) troksnis, 2) mirgošana, 3) bioloģiskā daudzveidība (biotopi, augi, sikspārņi, ornitofauna), 4) ainava un vizuālā ietekme, 5) gaisa kvalitāte, 6) klimats, 7) pazemes ūdeņi, 8) virszemes ūdeņi, 9) kultūrvēsturiskās vērtības, 10) vides riski, kā arī vibrācijas un elektromagnētiskā lauka iedarbība.
- 3.2. Vēja parka izveidei var būt negatīva ietekme uz teritorijas bioloģisko daudzveidību, kas var izpausties kā dabīgo biotopu iznīcināšana un putnu un sikspārņu bojāeja sadursmēs ar VES rotoru spārņiem. Izvērtējot Vides pārskatā iekļauto informāciju, Birojs secina, ka Lokālplānojuma teritorijai raksturīga augsta bioloģiskā daudzveidība – tajā sastopama virkne īpaši aizsargājamo biotopu un sugu, tostarp putnu un sikspārņu sugu. Birojs norāda, ka kopumā vēja parku attīstība nav rekomendējama teritorijās, kurām raksturīga augsta bioloģiskā daudzveidība, vienlaikus Birojs ņem vērā, ka konkrētajā gadījumā IVN izpētes laikā teritorijā tikusi veikta detaļa dabas vērtību apzināšana un izvērtēšana, novērtējumā piesaistīti vairāki sertificēti dabas eksperti un rasta virkne risinājumu nolūkā maksimāli mazināt negatīvās ietekmes būtiskumu. Attiecībā uz dabas vērtību aizsardzību Vides pārskatā ietverti vairāki risinājumi ietekmju mazināšanai vai novēršanai, tostarp:
 - 3.2.1. Lokālplānojumā ir iestrādāts uz IVN (1. redakcijas) rezultātiem balstīts plānotais VES un to pievedceļu (transporta risinājumi) izvietojums, kurš iespējami maz ietekmē dabas vērtības. IVN procesā, ņemot vērā Eiropas Savienības (turpmāk – ES) nozīmes biotopu un īpaši aizsargājamo sugu atradņu izvietojumu, vides trokšņa un zemas frekvences trokšņa prognozes koriģēts sākotnēji plānotais VES un tām piebraucamo ceļu izvietojums, mainot to atrašanās vietu un konfigurāciju, lai samazinātu ietekmi uz dabas vērtībām vai viensētām, kā arī atsakoties no vairākām VES izbūves vietām, kuras negatīvi ietekmētu vai pat izbūves gadījumā iznīcinātu dabas vērtības. Tādējādi ir novērsta paredzētās darbības ietekme uz vairākām īpaši aizsargājamo sugu atradnēm, kā arī vairākām dabisko meža biotopu indikatoraugiem un retām sēņu sugām, kurām aizsardzība statuss nav noteikts. IVN ziņojumā (4.3.5. nodaļa) novērtēts, ka VES un piebraucamo ceļu izvietojuma izmaiņu rezultātā ir samazināta arī ietekme uz ES nozīmes biotopiem. Ja sākotnējā variantā būvniecības rezultātā iznīcināmā biotopa platība bija 2,03 ha, bet kopējā ietekmēto biotopu platība (50 m zonā ap infrastruktūras objektiem) – 12,4 ha, tad pēc izmaiņu veikšanas iznīcināmā biotopa platība ir 0,1 ha, bet ietekmēto biotopu poligonu platība - 0,86 ha.
 - 3.2.2. Vides pārskatā iekļauta informācija, ka atbilstoši ornitoloģijas eksperta vērtējumam ir sagaidāma nelabvēlīga ietekme uz divām plēsīgo putnu sugām – uz zināmajiem mazā ērgļa ligzdošanas iecirkņiem un izpētes teritorijā ligzdojošo zivju ērgļa pāri. Lai

samazinātu šo ietekmi, kā optimālākais risinājums sadursmju riska mazināšanai izvēlēta sistēmu uzstādīšana sadursmju riska mazināšanai. Lai gan šo iekārtu izmantošana pilnībā nenovērš sadursmju iespējamību, tomēr līdz šim veiktajos pētījumos tās ir apliecinājušas gan ļoti augstas putnu detektēšanas un atpazīšanas spējas, gan efektivitāti sadursmju risku mazināšanā. Papildus plānoti kompensējoši pasākumi ietekmes samazināšanai uz pūču dzimtas sugām.

- 3.2.3. Saistībā ar sikspārņu aizsardzību Vides pārskatā ieteikti pasākumi VES darbības ierobežošanai vasaras – rudens sezonā un atkarībā no novietojuma. Pasākumi var tikt pārskatīti pēc nepieciešamības, balstoties uz pirmā un otrā gada monitoringa rezultātiem.
- 3.3. Ietekme uz ainavu, jo īpaši tās vizuālajiem aspektiem, ir viens no svarīgākajiem jautājumiem, kurus vērtē vēja parku plānošanas posmā. Konkrētajā gadījumā secināms, ka liela daļa Lokālpilnojumā teritorijas Z un D daļas atrodas īpaši vērtīgajās ainavu teritorijās, līdz ar to ainavu aizsardzība ir īpaši būtisks vēja parka plānošanas aspekts. Saskaņā ar Smiltenes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2035. gadam (turpmāk – Stratēģija)¹⁵ vadlīnijās infrastruktūras attīstībai un plānošanai noteikto, “*vēja parku attīstība nav pieļaujama ainaviski vērtīgās teritorijās un īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, ja lielākā daļa no šāda vēja parka atrodas minētajās teritorijās, papildus nosacījumus nosakot teritorijas plānojumā.*” Turpat noteikts, ka nepieciešams nodrošināt novada vērtīgo ainavu un to daudzveidības saglabāšanu. Tādējādi secināms, ka VES attīstība ainaviski vērtīgās teritorijās Smiltenes novadā kopumā netiek atbalstīta. Ņemot vērā Stratēģijā iekļautos VES izvietojuma nosacījumus un Lokālpilnojumā teritorijas novietojumu, Birojs piesardzīgi vērtē konkrētās teritorijas piemērotību vēja parka izbūvei, tomēr vienlaikus ņem vērā, ka IVN ietvaros jau veikta detaļa ainavu izpēte un izvērtēšana un sniegti konkrēti pasākumi ietekmes uz ainavām mazināšanai. Tostarp, lai mazinātu ietekmi uz augstvērtīgām un jutīgām Lizdoles ezera ainavām, izvēloties starp alternatīvajām VES izbūves vietām, rekomendēts neizbūvēt trīs VES (VES13B, VES14 un VES15A), kas tieši negatīvi ietekmētu Lizdoles vidējpauguraines mežāru ainavu telpu, šo pasākumu iekļaujot paredzētās darbības negatīvās ietekmes mazināšanas pasākumu kopumā¹⁶. Lai mazinātu VES saskatāmības attālumu un vizuālo ietekmi uz ainavas koptēlu, raksturu un ainavas kā resursa vērtību, balstoties uz IVN iekļautajiem pasākumiem ietekmes uz ainavu mazināšanai, Lokālpilnojumā TIAN iekļautas prasības attiecībā uz VES krāsojumu, kā arī uz cirsma mākslīgas atjaunošanas nepieciešamību vietās, kur meži tiks izcirsti elektrostaciju konstrukciju transportēšanas un uzstādīšanas vietās. Realizējot paredzēto darbību, Birojs iesaka maksimāli izvairīties no vērtīgāko ainavu ietekmēšanas.
- 3.4. Saskaņā ar Lokālpilnojumā risinājumiem funkcionālās apakšzonas, kur atļauta VES izvietojuma skar vietējās nozīmes arheoloģiskā pieminekļa *Kalnaslapjumu senkapi* (valsts aizsardzības Nr. 2374) teritoriju. Lokālpilnojumā Izstrādātājas ieskatā, tā kā lauku apvidos kultūras pieminekļa aizsardzības zona ir plaša (500 m), kultūras piemineklis un tā aizsardzības zona pilnībā atrodas Lokālpilnojumā teritorijā, tad TIAN ir iekļauta prasība kultūras piemineklim Nr. 2374 normatīvajos aktos noteiktā kārtībā izstrādāt aizsardzības zonu, ņemot vērā Ministru kabineta 2003. gada 15. jūlija noteikumos Nr. 392 “*Kultūras pieminekļu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) noteikšanas metodika*” 6. punktā noteiktos kritērijus. Birojs pievienojas Sagatavotājas viedoklim, ka konkrētā kultūras pieminekļa situācijai atbilstošas aizsardzības zonas noteikšana ilgtermiņā ir vērtējama kā pozitīva ietekme uz kultūras mantojuma izpēti, aizsardzību uz saglabāšanu.

¹⁵ Pieejama tīmekļvietnē Geolattvija.lv https://geolattvija.lv/geo/tapis#document_22909 (skatīts 26.05.2023.).

¹⁶ IVN ziņojuma 4.6.7. un 6.2. nodaļu, 6.1.2. tabula.

- 3.5. Lokālplānojuma teritorijas apkārtnē atrodas vairāki arheoloģiskie pieminekļi, kā arī potenciālā vēja parka teritorijā ir relatīvi daudz apbedījumu vietu, t.sk. iespējams, senkapi, kuri nav kultūras pieminekļi, tādēļ, lai nodrošinātu arheoloģiskā kultūras mantojuma aizsardzību, TIAN noteikts, ka *“būvprojektēšanas laikā vēja elektrostacijas būvniecības vieta ir jāapseko arheologam un veicot VES un tās darbības nodrošināšanai nepieciešamās infrastruktūras būvniecību, būvdarbu laikā jāpieaicina arheologs”*.
- 3.6. Realizējot plānošanas dokumentā paredzēto darbību, viena no būtiskākajām ietekmēm uz Lokālplānojuma teritorijas un tās apkārtnes vides kvalitāti ir saistīta ar trokšņa līmeņa paaugstināšanos teritorijā, kurā jau esošais trokšņa līmenis novērtēts kā augsts (šī Biroja atzinuma 2.1.14. un 2.1.15. punkts). Saskaņā ar Vides pārskatu VES un ar tām saistītās infrastruktūras būvniecības laikā potenciāli nozīmīgāko trokšņa piesārņojumu radīs materiālu transportēšana. Tiek prognozēts, ka gada vidējā diennakts satiksmes intensitāte varētu sasniegt līdz 75 kravas automašīnām un, veicot VES transportēšanu, trokšņa līmenis dzīvojamās apbūves teritorijās, kuras atrodas tiešā autoceļu tuvumā, varētu pieaugt par ~ 1 - 2 dB(A), tomēr intensīvas būvniecības periods tiek plānots ne ilgāks par 2,5 gadiem. Kā būtiskāka vērtējama trokšņa līmeņa paaugstināšanās VES ekspluatācijas laikā. Vides pārskatā iekļauta informācija par IVN ietvaros veikto trokšņa modelēšanu, kurā pamatscenārija aprēķini veikti, pieņemot, ka stacijas tiek izbūvētas visās (26) potenciālajās būvniecības vietās. Rekomendācijas VES būvniecības vietu izvēlei veiktas, lai nodrošinātu to, ka VES ekspluatācijas rezultātā netiktu pasliktināta esošā situācija dzīvojamās apbūves teritorijās, kur saskaņā ar modelēšanas rezultātiem jau pašlaik tiek pārsniegti vides trokšņa robežlielumi, kā arī pārējās teritorijās netiktu radīti jauni pārsniegumi. IVN ietvaros tiek vērtētas vairākas VES tehnoloģiskās alternatīvas. Ņemot vērā Vides pārskatā iekļauto informāciju, Birojs secina, ka trokšņa jautājumu risināšana ir viens no nozīmīgākajiem vides aspektiem, ar ko jārēķinās Izstrādātājam gan paredzētās darbības īstenošanā, gan plānojot turpmāku teritorijas attīstību, nepieciešamības gadījumā plānojot un īstenojot troksni mazinošus pasākumus.
- 3.7. Vides pārskatā ietverts arī indikatīvs vērtējums par VES radīto vibrāciju ietekmi uz apkārtesošajām dzīvojamām mājām. Sagatavotāja norādījusi, ka, salīdzinot VES radītās vibrācijas mērījumu rezultātus ar vibrācijas robežlielumiem, kas Latvijā bija spēkā līdz 2010. gada 30. jūnijam¹⁷, redzams, ka VES radītais vibrācijas līmenis tiešā to tuvumā ir augstāks par robežlielumiem, bet jau 300 m attālumā no VES vibrācijas līmenis ir ievērojami zemāks nekā zemākais noteiktais robežlielums, kas attiecināms uz ārstniecības iestāžu operāciju zālēm, kā arī ārstniecības un rehabilitācijas iestāžu palātām (nakts periodā). Tādēļ VES radītās vibrācijas ietekme uz sabiedrību ir vērtēta kā nebūtiska.
- 3.8. Attiecībā uz gaisa piesārņojumu konstatēts, ka potenciāli nozīmīgas gaisu piesārņojošo vielu emisijas ir saistāmas ar parka būvniecības posma ietvaros plānotajiem procesiem, bet ekspluatācijas periodā nozīmīgi emisiju avoti nav identificējami. Tādēļ IVN ietvaros analizētas iespējamās putekļu (daļiņu PM₁₀, daļiņu PM_{2,5}) un slāpekļa dioksīda NO₂ emisijas būvniecības laikā, ko rada būvdarbi un būvdarbos iesaistīto transportlīdzekļu kustība pa paredzētās darbības teritoriju un transportēšanas ceļiem. Analizējot būvdarbu potenciālos traucējumus gan potenciāli vizuāli redzamos putekļu mākoņus un nosēdumus, gan daļiņu PM₁₀ potenciālo ietekmi uz cilvēku veselību, secināts, ka potenciālās VES izbūves vietas neatrodas tiešā cilvēku dzīvesvietu tuvumā, tāpēc šo staciju būvdarbi neradīs traucējumus apkārtnē dzīvojošajiem cilvēkiem. Nevienā no teritorijām esošais daļiņu PM₁₀ piesārņojuma līmenis nepārsniedz zemāko izvērtējuma robežvērtību (< 24 μg/m³) un tādēļ nevienas stacijas būvdarbu rezultātā nav paredzama ietekme uz cilvēku veselību. Arī būvdarbos iesaistītā autotransporta radītā ietekme IVN ir vērtēta kā

¹⁷ Ministru kabineta 2003. gada 25. jūnija noteikumi Nr. 341 *“Noteikumi par pieļaujamiem vibrācijas lielumiem dzīvojamā un publiskā ēku telpās”* (zaudējuši spēku, nav aizstāti ar citiem).

nebūtiska. Rekomendēts, plānojot būvdarbu organizāciju, nodrošināt nespecifiskos ietekmi mazinošus pasākumus, kas saistīti ar autotransporta kustību pa grantētiem ceļiem, proti nodrošināt ceļu virsmas mitrināšanu vai apstrādi ar pretputekļu materiālu, saņemot sūdzības no iedzīvotājiem par putekļu radītiem traucējumiem.

- 3.9. Vides pārskatā vērtēts, ka arī mirgošana ir viena no nozīmīgām VES darbības ietekmēm. Modelējot iespējamo VES atrašanās vietas un atbilstoši veicot aprēķinus, konstatēts, ka VES radītais mirgošanas efekts paredzētās darbības vietas tuvumā novietotajās dzīvojamās apbūves teritorijās var izraisīt traucējumus, kas pārsniedz rekomendētās robežvērtības un tādēļ IVN ziņojumā ir ieteikti pasākumi mirgošanas efekta ietekmes mazināšanai: mirgošanu izraisošo staciju darbības pārtraukšana laika periodos, kad attiecīgā stacija var izraisīt mirgošanu dzīvojamās apbūves teritorijās. IVN procesa ietvaros vērtēto VES ražotāji nodrošina savām stacijām dažādu modeļu vadības sistēmas, kas automātiski pārtrauc VES darbību noteiktos laika periodos, kas var tikt izmantots arī konkrētā vēja parka VES, lai samazinātu un novērstu VES radīto negatīvo ietekmi, kas saistīta ar mirgošanas efektu. Vēja parka ekspluatāciju rekomendējams veikt tā, lai VES radītais mirgošanas efekta ietekmes laiks dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijās nepārsniegtu šādas mirgošanas efekta ietekmes robežvērtības: 30 mirgošanas stundas gadā, ja tās aprēķinātas pēc sliktākā scenārija metodes; 8 mirgošanas stundas gadā, ja tās aprēķinātas atbilstoši reālajam scenārijam; 30 minūtes vienā dienā abu vērtēšanas scenāriju izmantošanas gadījumā. Ņemot vērā to, ka Lokālpilnvarotāja un IVN izstrādes brīdī vēja parka teritorijai vēl nav izvēlēts konkrēts izbūvējamais VES modelis, kā arī VES novietojums būvprojekta izstrādes laikā var tikt precizēts, vēja parka būvniecības procesa laikā nepieciešams atkārtoti veikt mirgošanas efekta ietekmes laika aprēķinus, noteikt ietekmētās apbūves teritorijas un izstrādāt staciju darbības apturēšanas režīmus, ja izvēlētais risinājums atšķiras no IVN ziņojumā vērtētajiem. Birojs pozitīvi vērtē, ka Lokālpilnvarotāja TIAN 3.5. nodaļā iekļautas konkrētas prasības mirgošanas efekta samazināšanai.
- 3.10. Sagatavotāja Vides pārskatā izvērtējusi plānošanas dokumenta un paredzētās darbības ietekmes un risinājumus un sniegusi to argumentētu vērtējumu norādot, ka plānošanas dokumenta risinājumu realizācijas rezultātā paredzamas pozitīvas, tiešas un netiešas ietekmes, kā arī noteikts to iedarbības laiks (īstermiņa un ilglaicīgās). Tāpat Vides pārskatā izvērtētas arī summārās un kumulatīvās ietekmes attiecībā uz tādiem vides aspektiem kā troksnis, gaisa kvalitāte, ainavas un vizuālā ietekme.

4. Risinājumi iespējamās ietekmes uz vidi samazināšanai

4.1. Tā kā Lokālpilnvarotāja izstrāde notiek vienlaikus ar tajā plānoto vēja parka attīstības IVN, tad plānošanas vajadzībām ir pieejama pamatota informācija, kas balstīta uz sertificētu ekspertu slēdzieniem vai atzītām (Latvijā vai ārvalstīs) metodēm veiktiem novērtējumiem, kas sniedz detalizētu informāciju attiecībā uz paredzētās darbības ietekmi, tās mērogu, prognozēto vides kvalitātes rādītāju robežlielumu vai pieļaujamo vērtību pārsniegumiem, nelabvēlīgi ietekmētajām teritorijām un objektiem. Līdz ar to Lokālpilnvarotāja TIAN¹⁸ teritorijas izmantošanai tiek noteiktas detalizētas prasības attiecībā uz dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzību, teritorijas labiekārtojumu, mirgošanas efektu un vides risku mazināšanu:

4.1.1. Lokālpilnvarotāja TIAN iekļautas prasības pievedceļu projektēšanai, nodrošinot labvēlīga hidroloģiskā režīma saglabāšanai ES nozīmes meža biotopiem (9080*, 91D0*). Atbilstoši TIAN lietus ūdens novadei no ceļiem, ja iespējams, grāvjus ierīko tajā ceļa pusē, kurā neatrodas ES nozīmes aizsargājami meža biotopi

¹⁸ https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_23477 (skatīts 26.05.2023.)

slapjainu augšanas apstākļu tipos, ceļa nestspēju nodrošinot ar grunts uzbēršanu. Risinājumu precizē būvprojektā, nodrošinot labvēlīgu hidroloģisko režīmu ES nozīmes biotopu pastāvēšanai, nepieciešamības gadījumā par risinājumiem konsultējoties ar sertificētu sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu;

- 4.1.2. TIAN iekļauta prasības kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzībai un saglabāšanai (VES un tās darbības nodrošināšanai nepieciešamās infrastruktūras būvniecība vietējās nozīmes arheoloģiskā pieminekļa Kalnaslapjumu senkapi (valsts aizsardzības Nr. 2374) aizsardzības zonā veicama pēc kultūras pieminekļa individuālās aizsardzības zonas izstrādes un saskaņošanas Nacionālajā kultūras mantojuma pārvaldē);
 - 4.1.3. TIAN iekļautas prasības mirgošanas efekta ietekmes mazināšanai un ieviesto pasākumu pārraudzībai, esošajā un jaunajā dzīvojamajā apbūvē, ja tā attīstītos Lokālpilnvarotības teritorijā nākotnē;
 - 4.1.4. TIAN ietvertas prasības attiecībā uz teritorijas labiekārtojumu un drošību, tostarp paredzot, ka gaisa kuģu lidojumu drošībai diennakts tumšajā laikā visas vēja elektrostacijas aprīko ar vienas krāsas aizsargapgaismojumu, kas darbojas sinhroni;
 - 4.1.5. TIAN nosaka, ka VES krāso gaiši pelēkā krāsā (RAL7035), bet stacijām, kuras tiek izbūvētas mežā, to mastu pirmo posmu krāso ar krāsas pakāpenisku pāreju no tumši zaļas uz gaiši pelēku.
 - 4.1.6. Ja teritorija, kur veikta atmežošana elektrostaciju konstrukciju transportēšanai un uzstādīšanai, nav funkcionāli nepieciešama VES ekspluatācijai, tajā veic meža mākslīgu atjaunošanu ne vēlāk kā gada laikā pēc VES uzstādīšanas;
 - 4.1.7. TIAN iekļautas prasība civilās aizsardzības plāna izstrādes nepieciešamībai;
 - 4.1.8. TIAN iekļauta prasība, ka Lokālpilnvarotības ieviešana ir jāveic īstenojot Biroja atzinumā par ietekmes uz vidi novērtējuma *“Vēja elektrostaciju parka “Augstkalni” būvniecība Smiltenes novada Drustu un Launkalnes pagastos”* noteiktos pasākumus ietekmes uz vidi mazināšanai.
- 4.2. TIAN 133. punkts paredz, ka vēja parka būvniecība un ekspluatācija ir veicama, īstenojot Biroja atzinumā par ietekmes uz vidi novērtējuma *“Vēja elektrostaciju parka “Augstkalni” būvniecība Smiltenes novada Drustu un Launkalnes pagastos”* noteiktos pasākumus ietekmes uz vidi mazināšanai. Vides pārskata Sagatavotājas ieskatā, lai mazinātu vēja parka darbības negatīvo ietekmi uz vidi, var tikt noteikti atbilstoši pasākumi, piemēram:
- 4.2.1. Vides trokšņa normatīvo aktu prasību nodrošināšanai – ierobežojumi VES tehnoloģisko alternatīvu izvēlei;
 - 4.2.2. Zemas frekvences trokšņa mazināšanai;
 - 4.2.3. Mirgošanas efekta uzraudzībai, kontrolei un novēršanai;
 - 4.2.4. Ietekmes uz ainavu mazināšanai – neīstenojot paredzēto darbību alternatīvajās VES izbūves vietās, kas rada būtiski nelabvēlīgu ietekmi uz ainavu;
 - 4.2.5. Vizuālas ietekmes mazināšanai – nosacījumi VES torņa un rotora krāsojumam, cirsma atjaunošana VES konstrukciju transportēšanas un uzstādīšanas vietās (iekļauti arī TIAN 3.4. sadaļā);
 - 4.2.6. Vides risku un avāriju novēršanai – civilās aizsardzības plāna izstrāde un ieviešana, automātiska procesa vadība un uzraudzība, noplūžu detektēšanas sistēmas, automātiskas ugunsgrēka atklāšanas un dzēšanas sistēmas

- 4.2.7. Kā arī citi pasākumi attiecībā uz biotopiem, sikspārņu faunu, ornitofaunu, kultūrvēsturisko mantojumu, gaisa piesārņojumu un citiem IVN ziņojumā iekļautajiem ietekmes aspektiem un ietekmes uz tiem mazināšanu¹⁹.
- 4.3. Birojs vērs uzmanību, ka par VES krāsojumu un aprīkošanu par atbilstošu aizsargapgaisojumu nepieciešams konsultēties ar VSIA “*Latvijas gaisa satiksme*” un nepieciešamības gadījumā jāprecizē TIAN 18 un TIAN 19 punkti.
- 4.4. Plānots funkcionālais zonējums *Mežu teritorija (M2)* un *Lauksaimniecības teritorijas (L3)*, kurā VES un vēja parku izvietošana nav plānota. Šajās zonās iekļauti īpašumi, kuru īpašnieki sabiedriskās apspriešanas laikā un konsultāciju ar ekspertiem procesā izteica viedokli par to, ka nevēlas VES izvietošana savos īpašumos. Funkcionālajās zonās M2 un L3 iekļauti 24,5 % no Lokālplānojuma teritorijas.
- 4.5. Ņemot vērā iepriekš minēto, Birojs secina, ka Vides pārskatā ir sniegts plānošanas dokumentu īstenošanas būtiskāko ietekmju novērtējums, vērtējot plānotos risinājumus Lokālplānojuma teritorijas turpmākajai attīstībai. Vides pārskatā netiek prognozēts, ka varētu tikt īstenoti tādi turpmākās Lokālplānojuma attīstības scenāriji, kuru rezultātā tiktu radīta būtiska negatīva ietekme. Kopumā Birojs pozitīvi vērtē TIAN iekļautos nosacījumus VES darbībai, kas saistīti ar teritorijas labiekārtoju, ietekmes mazināšanu uz dabas vērtībām, kā arī vides risku mazināšanu.

5. Iespējamie kompensēšanas pasākumi

Atbilstoši likumā “*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*” noteiktajam kompensējošie pasākumi ir jāparedz tādos gadījumos, ja plānošanas dokumenta īstenošana var negatīvi ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) vai Latvijā sastopamās ES prioritārās sugas vai biotopus šajās teritorijās.

Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto Lokālplānojumā paredzētā saimnieciskā darbība neradīs izmaiņu Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijās (*Natura 2000*), kas tieši un neatgriezeniski negatīvi ietekmētu ES prioritārās sugas un biotopus, līdz ar to kompensācija likuma “*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*” izpratnē nav nepieciešama.

6. Pārrobežu ietekme

Atbilstoši Vides pārskatā sniegtajai informācijai, īstenojot paredzēto darbību, pārrobežu ietekme nav sagaidāma.

7. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai

Vides pārskatā Lokālplānojuma risinājumos ieteikti rādītāji plānotās darbības – vēja parka attīstības uzraudzībai un/vai VES darbības faktiskās ietekmes novērtēšanai: 1) sikspārņu populācijas monitorings (pirmajā un otrajā gadā pēc vēja elektrostaciju darbības uzsākšanas); 2) kompleksa ornitofaunas monitoringa programma; 3) pretputēšanas pasākumu monitorings; 4) gruntsūdeņu līmeņa un kvalitātes monitorings; 5) mirgošanas efekta negatīvās ietekmes mazināšanas pasākumi un to efektivitāte; 6) mežu platību izmaiņas (saistībā ar VES parka izbūvi un mežu atjaunošanu parka ekspluatācijas laikā), atjaunotās meža platības; 7) vēja elektrostaciju parka civilās aizsardzības plāna pasākumu ieviešana, īstenoto pasākumu rezultāti.

¹⁹ IVN ziņojuma 6.2. nodaļas 6.1.2. tabula *Pasākumi ietekmes uz vidi mazināšanai vai novēršanai un paliekošo ietekmju vērtējums*.

II Vides pārskata sabiedriskā apspriešana

Plānošanas dokumenta un Vides pārskata sagatavošanas ietvaros sabiedrībai (iedzīvotājiem, sabiedriskajām organizācijām un institūcijām u.c.) ir bijusi iespēja izteikt savu viedokli sabiedriskās apspriešanas laikā. Paziņojums par sabiedriskās apspriešanas termiņiem un iespējām piedalīties apspriešanā, uzsākot sabiedrisko apspriešanu, tika ievietots Biroja tīmekļa vietnē: www.vpvb.gov.lv, valsts vienotajā ģeotelpiskās informācijas portālā: www.geolativija.lv un Smiltenes novada tīmekļa vietnē: www.smiltenesnovads.lv. Lokālplānojuma 1. redakcijas un tā Vides pārskata projekta publiskā apspriešana notika laika periodā no 2023. gada 6. februārim līdz 12. martam. Sabiedriskās apspriešanas sanāksme norisinājās 2023. gada 28. februārī plkst. 17.00 attālināti video konferences formātā Zoom platformā.

Ar Lokālplānojuma 1. redakcijas materiāliem un Vides pārskata projektu varēja iepazīties izdrukas veidā Smiltenes novada pašvaldības administrācijas ēkā Dārza ielā 3, pašvaldības darba laikā, Launkalnes pagasta pārvaldē - Ezera ielā 2A, Drustu pagasta pārvaldē - Palsas ielā 20, kā arī elektroniskā veidā pašvaldības tīmekļa vietnē - <https://smiltenesnovads.lv> un portālā geolativija.lv.

Vides pārskata 2.2. nodaļā *Sabiedrības informēšana* aprakstīta Lokālplānojuma un Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas gaita, tostarp aprakstīta priekšlikumu iesniegšanas kārtība, iespējas klātienē un attālināti saņemt informāciju un veikt konsultācijas ar plānošanas dokumenta Izstrādātāju un Vides pārskata Sagatavotāju.

Vides pārskata sagatavošanas laikā notikušas konsultācijas ar VVD, Dabas aizsardzība pārvaldi un Veselības inspekciju. Konsultācijas ar kompetentajām institūcijām tikušas uzsāktas laicīgi, institūcijām un sabiedrībai tikusi dota iespēja pilnā mērā izteikt savu viedokli par plānošanas dokumentu un Vides pārskatu. Pārskats par saņemtajiem priekšlikumiem, to izvērtējumu, komentāriem un informāciju par to ņemšanu vērā vai noraidīšanu pievienots Vides pārskata 2. pielikumā.

Izvērtētā dokumentācija:

Lokālplānojums vēja parkam “*Augstkalni*” Drustu un Launkalnes pagastu teritorijā, Smiltenes novadā tā Vides pārskats (Birojā reģistrēts 2023. gada 10. maijā ar Nr. 4-01/1249).

Piemērotās tiesību normas:

1. Aizsargjoslu likuma II nodaļa, 8. pants;
2. Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” V¹ nodaļa;
3. Teritorijas attīstības plānošanas likums I nodaļa, 5. pants;
4. Ministru kabineta 2003. gada 15. jūlija noteikumos Nr. 392 “*Kultūras pieminekļu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) noteikšanas metodika*” 6. punkts;
5. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr.157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” III, IV, V, VI, VII, VIII daļa;
6. Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumi Nr.1290 “*Noteikumi par gaisa kvalitāti*”;
7. Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumu Nr.240 “*Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*” 2. panta 25. apakšpunkts, 163. pants ar apakšpunktiem;
8. Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumi Nr.16 “*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*” II nodaļa;

9. Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 “*Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem*” 3.4. punkts.

Biroja viedoklis:

Atbilstoši Novērtējuma likuma 23.⁵ panta sestās un septītās daļas prasībām Birojs konstatē:

- 1. Lokālplānojumu Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām, tajā ietverti secinājumi par vides problēmām un nepieciešamajiem risinājumiem to novēršanai.**
- 2. Plānošanas dokumentu īstenojot, jāņem vērā šajā Biroja atzinumā (3.2. punktā ar apakšpunktiem un 4.3. punktā) un Vides pārskatā norādītais. Īstenojot VES attīstību Lokālplānojuma teritorijā, jāņem vērā ar Lokālplānojumu izvirzītie nosacījumi.**
- 3. Lai konstatētu Lokālplānojumu īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Smiltenes novada pašvaldībai vismaz vienu reizi plānošanas periodā (2028. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Birojā.**

Birojs vērš uzmanību, ka Smiltenes novada pašvaldībai atbilstoši Noteikumu Nr. 157 27. punktā noteiktajam jā sagatavo informatīvais ziņojums par to, kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi, kā ņemts vērā Vides pārskats, Biroja atzinums un sabiedriskās apspriešanas rezultāti, jāsniedz izvēlētajā risinājuma pamatojums un jānorāda pasākumi ietekmes monitoringam. Atbilstoši Noteikumu Nr. 157 28. un 29. punktā noteiktajam jā sagatavo un jāpublicē arī paziņojums par plānošanas dokumenta pieņemšanu.

Direktora p.i.,

direktora vietniece,

Piesārņojuma novērtēšanas daļas vadītāja

(paraksts*)

I. Kramzaka

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*

Atzinums nosūtīts:

1. Smiltenes novada pašvaldībai, *E.Adresē*.
2. Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldei, *E.Adresē*
3. SIA “*Grupa 93*”, e-pasts: info@g93.lv.